

Paweł Pajorski

"Klamka" bodyguarda

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 12, 51-70

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł Pajorski - „KLAMKA” BODYGUARDA

Abstract

In popular view, a security officers is synonymous with bodyguard armed in short firearms. In spoken Polish language type of weapon is referred to as “klamka”, or “handle” in English.. Such as “handle” must meet professional criteria to be counted among the officer’s armaments. As a weapon, it must be reliable, handy and above all effective. It must be contribute to the officer’s safety of operation, and allow for appropriate physical maneuverability and durability in service. No pistol or revolver can meet such extensive requirements, so not every piece of weapon is suitable for the tasks of protection.

Key words: handle, pistol, revolver, gun, close protection

Abstrakt

Pracownik ochrony fizycznej osób kojarzy się większości jednoznacznie z uzbrojonym w broń palną krótką bodyguardem. W mowie potocznej broń tego typu określana jest nazwą "klamka". Klamka będąca elementem uzbrojenia musi spełniać odpowiednie dla danej profesji kryteria. Musi być bronią niezawodną, poręczną i przede wszystkim skuteczną. Musi zapewniać bezpieczeństwo działania, odpowiednią manewrowość ruchową oraz wytrzymałość

1 grudnia 2012

w służbie. Tak obszernych wymagań nie spełni każdy pistolet lub rewolwer, toteż nie każdy nadaje się do realizacji zadań w zakresie ochrony osób.

Słowa klucze: kłamka, pistolet, rewolwer, broń, ochrona osób

Kłamka⁴³ czy jak kto woli broń palna⁴⁴ krótka (pistolety⁴⁵ i rewolwery⁴⁶) jest nieodzownym atrybutem bodyguarda⁴⁷ odkąd Chińczycy wynaleźli proch strzelniczy⁴⁸. Nosi ją każdy pracownik

---

⁴³**Kłamka** – potoczna nazwa pistoletu.

⁴⁴**Broń palna** – każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego (źródło: ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym - Dz. U. Nr 38 poz. 195).

⁴⁵**Pistolet** – krótka, strzelecka broń palna, charakteryzująca się krótką lufą, małymi wymiarami zewnętrznymi i chwytem (rękojeścią) umożliwiającym trzymanie broni jedną ręką podczas strzelania. (...) Niegdyś był bronią jednostrzałową, dziś niemal wszystkie pistolety to broń wielostrzałowa samopowtarzalna, działająca na zasadzie odrzutu zamka swobodnego lub krótkiego odrzutu lufy (źródło: *Leksykon broni od A do Z*, Wydawnictwo MUZA SA, Warszawa 2000, s. 248).

⁴⁶**Rewolwer** – wielostrzałowa, powtarzalna krótka broń palna, w której rolę magazynka pełni bębenek mieszczący pięć lub więcej nabojów (źródło: *Leksykon broni od A do Z*, Wydawnictwo MUZA SA, Warszawa 2000, s. 294).

⁴⁷**Bodyguard** (ang. strażnik ciała) – pracownik ochrony fizycznej osób, a także funkcjonariusz służb zajmujących się ochroną osób.

⁴⁸**Proch strzelniczy** - jest najlepiej znanym i najstarszym materiałem wybuchowym. Jego powstanie okryte jest tajemnicą i badacza jego początków do dziś starają się ustalić kiedy i gdzie został on wynaleziony i pierwszy raz użyty. Obecnie przyjmuje się, że po raz pierwszy czarny proch, bo w takiej formie zaistniał proch strzelniczy na początku, wytworzono w Chinach w połowie IX wieku, Wynaleźli go prawdopodobnie alchemicy dynastii Tang przy okazji poszukiwań eliksiru nieśmiertelności. W jego skład wchodzi: saletra potasowa

1 grudnia 2012

ochrony⁴⁹ fizycznej (w przypadku prywatnych podmiotów gospodarczych świadczących usługi w zakresie ochrony osób i mienia) oraz funkcjonariusz służb państwowych realizujący zadania w zakresie ochrony osób⁵⁰, o ile pozwala im na to prawo.

Ludzie ci, będący członkami grup dyspozycyjnych⁵¹, realizują na co dzień zadania pozwalające na utrzymanie

---

(azotan potasu) siarka i węgiel drzewny. Nazwa proch czarny pochodzi ze względu na jego podobieństwo do sadzy. W piśmiennictwie chińskim proch strzelniczy (czarny) nazywany był „ogniową substancją chemiczną” lub „ogniowym specyfikiem”. Na początku był stosowany w ogniach sztucznych i dopiero w XI w. Chińczycy znaleźli dla niego zastosowanie militarne. Nie wiadomo w jaki sposób czarny proch trafił ze Wschodu na Zachód. Pierwsze wzmianki na temat prochu w Europie dotyczą XIV w. i znajdujemy je na pomniku Bertholda Schwartza we Freibergu. Napis głosi, że to właśnie Berthold Schwartz wynalazł proch i broń palną w 1353 r. Niestety funkcjonują też inne, równoległe źródła, przyjmujące rok 1380 jako datę wynalezienia broni palnej w Europie. (źródło: G. I. Brown, *Historia materiałów wybuchowych. Od czarnego prochu do bomby termojądrowej*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 2001, s. 16 – 21).

⁴⁹**Pracownik ochrony** - osoba posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej, wykonująca zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia (źródło: art. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o ochronie osób i mienia* - Dz. U. Nr 114, poz. 740 ze zm.).

⁵⁰**Ochrona osób** - działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa życia, zdrowia i nietykalności osobistej, (źródło: art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o ochronie osób i mienia* - Dz. U. Nr 114, poz. 740 ze zm.).

⁵¹ J. Prońko, *Natura współczesnego bezpieczeństwa*, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 9, Kraków 2012, s. 24; J. Piwowarski, *Bezpieczeństwo jako pożądaný stan oraz jako wartość*, [w:] *Bezpieczeństwo jako wartość*, Wydanie pokonferencyjne z II Konferencji Naukowej z cyklu „Bezpieczeństwo jako wartość” zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, 18 kwietnia 2008, s. 56-57.

1 grudnia 2012

odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa⁵², co niejednokrotnie wymaga specjalnego wyposażenia.

W polskich realiach jest to przeważnie pistolet chociaż nie brakuje też zwolenników rewolwerów. Czy do realizacji zadań ochronny wybierany jest pistolet czy rewolwer, zależy to w głównej mierze od podmiotu, który przydziela broń bodyguardowi. Niektórzy pracownicy ochrony mają możliwość indywidualnego doboru broni ale zdarza się to stosunkowo rzadko. Zajmijmy się zatem jednym i drugim przedstawicielem broni palnej krótkiej.

Pistolet jest indywidualną bronią palną z krótką lufą, strzelającą nabojami pistoletowymi⁵³. Długość jego lufy nie przekracza zazwyczaj 15 kalibrów. Przeznaczony jest do zwalczania pojedynczych celów żywych w odległości do 50 metrów, ogniem pojedynczym, prowadzonym jednorącz lub oburącz. Wykorzystywany jest także do wymuszania posłuszeństwa oraz samoobrony⁵⁴.

Rewolwer jest to wielostrzałowa, powtarzalna broń krótka, zasilana z obrotowego bębna, w którym zmagazynowane są naboje⁵⁵. Przeznaczony jest, podobnie jak pistolet, do zwalczania pojedynczych celów żywych w odległości do 50 metrów, ogniem pojedynczym, prowadzonym jednorącz lub oburącz. Wykorzystywany jest także do wymuszania posłuszeństwa oraz samoobrony.

---

⁵²J. Piwowarski, *Bezpieczeństwo jako pożądaný stan oraz jako wartość*, [w:] *Bezpieczeństwo jako wartość*, Wydanie pokonferencyjne z II Konferencji Naukowej z cyklu „Bezpieczeństwo jako wartość” zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, 18 kwietnia 2008, s. 56-57.

⁵³S. Kochański, *Automatyczna broń strzelecka*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1991, s. 93.

⁵⁴Por. Ibidem, s. 93.

⁵⁵Por. J. Hebda, *Strzelanie z broni krótkiej. Podręcznik do nauki strzelania z pistoletu i rewolweru*, Wydawnictwo KARAT, Tarnów 1993, s. 6.

1 grudnia 2012

Pistolety i rewolwery użytkowane są przeważnie w dość specyficznych warunkach, charakteryzujących się przeważnie niewielką odległością strzelania i bezpośrednim zagrożeniem zdrowia i/lub życia ze strony przeciwnika. W takich warunkach strzał z pistoletu lub rewolweru powinien być oddany jak najszybciej, powinien być celny i powodujący natychmiastowe obezwładnienie przeciwnika.

Osoba realizująca zadania związane z ochroną osób powinna dysponować dobrym pistoletem lub dobrym rewolwerem. Gwarantuje jej to bezpieczeństwo osobiste i możliwość odpowiedniej i bezpiecznej odpowiedzi ogniowej na rzeczywisty, bezpośredni i bezprawny zamach na osobę ochranianą. Palna broń krótka jest jednym z przejawów trzeciego, materialnego filaru kultury bezpieczeństwa.⁵⁶

Jaki zatem pistolet możemy uznać za dobry? Za dobry pistolet uznajemy taki, który strzela skutecznym pociskiem, ma pojemny kilkunastonabojowy magazynek i pozwala natychmiast otworzyć ogień dzięki mechanizmowi samonapiania⁵⁷ kurka,

---

⁵⁶Pierwszy wymiar – składają się nań określone idee, wartości i duchowość człowieka; Drugi wymiar – odnosi się do oddziaływań społecznych organizacji i systemów prawa; Trzeci wymiar – obejmuje on materialne aspekty egzystencji ludzkiej, Por. M. Cieślarczyk, *Fenomen bezpieczeństwa i zjawisko kryzysów postrzegane w perspektywie kulturowej*, [w:] *Jedność i różnorodność. Kultura vs, kultury*, E. Reklajtis, R. Wiśniewski, J. Zdanowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 96, S. Jarmoszko, *Nowe wzory kultury bezpieczeństwa a procesy deterioracji więzi społecznej*, [w] *Jedność i różnorodność. Kultura vs, kultury*, E. Reklajtis, R. Wiśniewski, J. Zdanowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2010; J. Piwowarski, *Trzy składowe kultury bezpieczeństwa*, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 9, Kraków 2012, s. 4

⁵⁷**Mechanizm samonapiania** – takie ukształtowanie i połączenie części w mechanizmie spustowo -uderzeniowym, dzięki któremu naciśnięcie na spust spowoduje najpierw napięcie (odciągnięcie) kurka, a następnie jego zwolnienie (źródło: S. Kočański, *Cudowne dziewczątki*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2000, s. 9).

1 grudnia 2012

bijnika lub iglicy⁵⁸. Dobry pistolet jest niezawodny i bezpieczny w działaniu, celny i jednakowo dostępny dla strzelców prawo – i leworęcznych. Dobry pistolet umożliwia celowanie w warunkach złej widoczności, szybkie przeładowywanie oraz łatwe ukrycie pistoletu i łatwe wydobywanie go⁵⁹ z kabury. Dobry pistolet posiada wskaźnik obecności naboju w komorze naboju, a także posiada zabezpieczenie przed strzałem przypadkowym i strzałem przedwczesnym. Powinien być tak skonstruowany aby można go było w sytuacjach kryzysowych przeładować jedną ręką jak również aby była możliwa wymiana magazynka przy użyciu jednej ręki. Powinien mieć pojemny magazynek. Powinien odznaczać się dużą manewrowością ruchową⁶⁰, a także manewrowością ogniową⁶¹, bezpieczeństwem działania, niezawodnością⁶², łatwością rozkładania i składania oraz wytrzymałością. W związku z tym, że

---

⁵⁸ S. Kochański, *Cudowne dziewiątki*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2000, s. 9.

⁵⁹ Ibidem, s. 9.

⁶⁰**Manewrowość ruchowa** – cechy broni ułatwiające jej przenoszenie na polu walki oraz manipulowanie nią w warunkach ograniczonej przestrzeni (ciasne pomieszczenia, samochody, itp.). Zależy głównie od masy, wielkości i kształtu broni (T. Świdorski, A. Witkiewicz, *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999, s. 14).

⁶¹**Manewrowość ogniowa** – zdolność broni do jak najszybszego oddania pierwszego strzału, do jak najszybszego przenoszenia ognia na kolejne cele oraz jak najszybszego wykonywania czynności obsługowych (np. wymiany magazynków). Zależy od konstrukcji broni i przyrządów celowniczych. (T. Świdorski, A. Witkiewicz, *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999, s. 14)

⁶²**Niezawodność** – brak zacięć z winy broni, prawidłowo działające mechanizmy broni w różnych warunkach eksploatacyjnych, np. deszcz, śnieg, mróz, upał, piasek, błoto (T. Świdorski, A. Witkiewicz, *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999, s. 14)

1 grudnia 2012

pistolet jest bronią stale noszoną w stanie gotowości do użytku, powinien mieć zatem małą masę, niewielkie wymiary i wysoki stopień bezpieczeństwa manipulacji⁶³.

Dobry pistolet to także, a może przede wszystkim, celny pistolet. Celność⁶⁴ broni jest podstawowym kryterium własności bojowych. Celności broni nie da się wyraźnie wyodrębnić z celności strzelania w ogóle, która należy zarówno od właściwości broni jak i umiejętności strzelającego⁶⁵. Na celność broni poważny wpływ ma jej konstrukcja, a zwłaszcza kształt, masa, położenie środka ciężkości i punktu podparcia względem osi lufy, drgania lufy, ruch i uderzenia zespołu odrzutowego⁶⁶.

Poza celnością ważna jest także skuteczność rażenia⁶⁷ celów. Celem broni wojskowej jest pozbawienie przeciwnika zdolności stawiania oporu, ale bez pozbawiania go życia.(...) Nie można jednak zbudować broni, która skutecznie pozbawiłaby przeciwnika zdolności oporu, a nie groziłaby jego życiu, czyli nie miałyby zdolności morderczej. Przeciwnie, należy stwierdzić, że jedno i drugie łączy się ze sobą w sposób nierozzerwalny: najskuteczniejszym sposobem pozbawienia przeciwnika możliwości

---

⁶³ S. Kochański, *Automatyczna broń ...*, s. 96.

⁶⁴ **Celność** – czyli dobre skupienie (zależne od jakości i stanu broni) oraz właściwie położony średni punkt trafienia (zależny od prawidłowo wyregulowanych przyrządów celowniczych) (T. Świdorski, A. Witkiewicz, *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999, s. 14).

⁶⁵ Ibidem, s. 32.

⁶⁶ Ibidem, s. 33.

⁶⁷ **Skuteczność rażenia** – zależy od kalibru i długości lufy (mających wpływ na energię pocisku) oraz rodzaju zastosowanego naboju (źródło: T. Świdorski, A. Witkiewicz, *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999, s. 14).

1 grudnia 2012

stawiania oporu zawsze będzie pozbawienie go życia⁶⁸. Z punktu widzenia pracownika ochrony osób (bodyguarda) zdolność rażenia powinno się rozumieć jako zdolność takiego rażenia, przy którym rażony traci zdolność stawiania wszelkiego oporu natychmiast lub w drobnym ułamku sekundy po otrzymanym ciosie⁶⁹. Związane jest to z tym, że nawet śmiertelnie ranny przeciwnik może jeszcze przez pewien czas (nawet kilka minut) stanowić realne zagrożenie. Nawet po całkowitym i natychmiastowym odcięciu dopływu krwi do mózgu, na przykład wskutek unieruchomienia serca, człowiek może jeszcze funkcjonować przez 10 do 15 sekund. Zdolność widzenia i wykonywania ruchów rękoma zachowuje przez 5 do 8 sekund, a to wystarcza, by odpowiedzieć ogniem – oddać jeden, a nawet dwa strzały⁷⁰. W podręczniku dla amerykańskich służb specjalnych pod tytułem *Street Survival (Jak zachować życie na ulicy)* można obejrzyć zdjęcie człowieka, trafionego 33 razy pociskami kalibru⁷¹ 9 mm, półpłaszczowymi z miękkim wierzchołkiem. Mimo tylu trafień osobnik ten był nadal groźny. Powaliły go dopiero dwa pociski kulowe typu breneka⁷² wystrzelone ze strzelby o kalibrze 12⁷³.

---

⁶⁸Ibidem, s. 36.

⁶⁹Ibidem, s. 36.

⁷⁰S. Kochański, *Brygady antyterrorystyczne. Operacje. Uzbrojenie*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1992, s. 46.

⁷¹**Kaliber** – liczba zbliżona do średnicy przewodu lufy broni, która w połączeniu z dodatkowym oznaczeniem liczbowym, a często również słownym charakteryzuje ściśle określoną amunicję, którą można pod taką nazwą odszukać w fachowej literaturze informacyjno – normatywnej oraz informatorach handlowych (źródło: M. Kulicki, Stępka, D. Stucki, *Kryminalistyczno – prawna problematyka broni strzeleckiej*, Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE, Zakamycze 2003, s.84).

⁷²**Brenea** – właśc.: brenneke - pocisk kulowy do luf gładkich opracowany w firmie Brenneke, pierwotnie stosowany jako myśliwski pocisk na grubego

1 grudnia 2012

Skuteczność rażenia zależy, w dużej mierze, od mocy obalającej pocisku, czyli jego zdolności do natychmiastowego obezwładnienia napastnika, a ta z kolei zależy od:

1. kalibru pocisku,
2. ilości energii⁷⁴, którą pocisk przekazał celowi,
3. rodzaju pocisku,
4. głębokości wnikania.

Pamiętać tu należy, że im większy kaliber pocisku tym większy tworzy on kanał trwały⁷⁵, co powoduje poważniejsze obrażenia wewnętrzne organizmu. Kaliber pocisku ma również wpływ na wielkość kanału chwilowego⁷⁶ powodującego obszerne stłuczenia

---

zwierza (źródło: Leksykon broni od A do Ż, Wydawnictwo MUZA SA, Warszawa 2000, s. 36)

⁷³ Ibidem, s. 45

⁷⁴ **Energia kinetyczna** – zależna od prędkości (v) i masy (m) pocisku ($E_K = \frac{1}{2}mv^2/1000$)

⁷⁵ Kanał trwały - po uderzeniu pocisku w tkankę dochodzi do procesu jej miażdżenia, oraz do promienistego chwilowego przemieszczania się tkanki, biorącego swój początek w miejscu styku tkanki i pocisku. W wyniku miażdżenia powstaje stały kanał rany postrzałowej (kanał postrzałowy, jama stała), którego ściany tworzą uszkodzone nieodwracalnie tkanki. Wewnątrz jego światła znajdują się fragmenty tkanek, skrzepy krwi i ciała obce (nitki ubrania, włosy, części naboju, itp.) zawleczone przez energię pocisku (źródło: red. A. Rasmus, W. Gaszyński, E. Balcerzyk-Bardzo, J. Hołyński, *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Zakład Medycyny Ratunkowej i Medycyny Katastrof, Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne Oddział w Łodzi, Sekcja Technologii Farmaceutycznej i Medycznej, Łódź 2003, s. 142).

⁷⁶ Kanał chwilowy - w wyniku promienistego przemieszczania się tkanek, tuż za pociskiem, pojawia się tzw. chwilowa jama rany (czasowa jama wybuchowa, czasowa jama pulsacyjna), której średnica może być do kilkunastu razy większa niż średnica pocisku (w zależności od szybkości pocisku). Czasowa jama rany powoduje wzrost ciśnienia hydrodynamicznego

1 grudnia 2012

tkanek wewnętrznych z zaburzeniem ich ukrwienia oraz powstanie znacznego obszaru tkanek, w których doszło do wstrząsu molekularnego. Podczas przenikania pocisku przez środowisko półpłynne, jakie stanowi większość tkanek ustroju zachodzą zjawiska hydrodynamiczne, które uszkodzają tkanki (nawet w znacznej odległości od kanału rany) poprzez silne wstrząsanie. Im większa jest zawartość wody w tkankach, tym silniejsze będzie oddziaływanie hydrodynamiczne pocisku wynikające z nieściśliwości cieczy. W środowisku płynnym efekt przejścia pocisku podobny jest do wybuchu (ciśnienie działa równomiernie we wszystkich kierunkach)⁷⁷.

Skuteczny pocisk to element tworzący skuteczny tandem: broń – amunicja. Tandem ten gwarantuje skuteczne obezwładnienie napastnika. Według doktora Martina L. Facklera⁷⁸ prowadzącego

---

w tkankach, a za tym wzrostem pojawia się ciśnienie ujemne o mniejszej sile, za którym pojawia się ponownie nieco mniejszy wzrost ciśnienia itd. Te wahania ciśnienia trwają zaledwie setne części sekundy, jednak powodują one uszkodzenia tkanek odległych od kanału postrzałowego. Te wahnięcia ciśnienia powodują rozrywanie tkanek w płaszczyznach czołowej i strzałkowej, powodują przepychanie powietrza i ciał obcych na znaczne odległości od kanału rany (źródło: red. A. Rasmus, W. Gaszyński, E. Balcerzyk-Bardzo, J. Hołyński, *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Zakład Medycyny Ratunkowej i Medycyny Katastrof, Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne Oddział w Łodzi, Sekcja Technologii Farmaceutycznej i Medycznej, Łódź 2003, s. 142).

---

⁷⁷[red.:] A. Rasmus, W. Gaszyński, E. Balcerzyk-Bardzo, J. Hołyński, *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Zakład Medycyny Ratunkowej i Medycyny Katastrof, Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne Oddział w Łodzi, Sekcja Technologii Farmaceutycznej i Medycznej, Łódź 2003, s. 143.

⁷⁸**Martina L. Fackler** – lekarz wojskowy, w trakcie wojny wietnamskiej pracował jako chirurg w szpitalach polowych, twórca metody badań skutków

1 grudnia 2012

badania nad balistyką ran postrzałowych aby przeciwnikowi skutecznie wyperswadować działanie agresywne, pocisk pistoletowy lub rewolwerowy musi penetrować tak głęboko, by dotarł do ważnych życiowo narządów, najlepiej dużych naczyń krwionośnych, rozerwał je i spowodował silny krwotok z dużym upływem krwi przez otwór wlotowy. Pominąwszy uszkodzenia mózgu i rdzenia taki mechanizm uważa się za najskuteczniejszy⁷⁹.

Mówiąc o dobrej „klamce” należy pamiętać jeszcze o innych cechach, o których większość zapomina lub traktuje je jako trzeciorzędne. Zaliczamy do nich m. in.:

- bezpieczeństwo działania;
- niezawodność działania;
- manewrowość ruchową;
- możliwość ładowania w każdej pozycji;
- łatwość rozkładania i składania;
- zamienność części;
- wytrzymałość w służbie;

W większości pojęcia te zostały już wyjaśnione zatem obecnie pozostaje jedynie scharakteryzowanie kilku, pozostałych, wcześniej niewyjaśnionych pojęć. Oprzeć się tu wypada na S. Kochańskim⁸⁰, który stwierdził, że na bezpieczeństwo działania pistoletu czy też rewolweru składają się przede wszystkim:

- wytrzymałość lufy i zamka;

---

działania współczesnych pocisków na ciało człowieka z wykorzystaniem żelatyny balistycznej, nazwanej od jego nazwiska Metodą Facklera, był dyrektorem Laboratorium Balistyki Ran Postrzałowych w Instytucie Badawczym Lettermana (Wound Ballistic Laboratory at the Letterman Army Institute of Research, Presidio of San Francisco, California) (źródło: S. Kochański, *Brygady antyterrorystyczne. Operacje. Uzbrojenie*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1992, s. 48 – 49).

⁷⁹S. Kochański, *Brygady ...*, s. 54 – 55.

⁸⁰S. Kochański, *Automatyczna broń ...*, s. 52.

1 grudnia 2012

- brak rażenia strzelca przez gazy prochowe w przypadku przebicia spłonki lub pęknięcia łuski oraz nieotwieranie w takich przypadkach zamka w pistoletach z zamkiem ryglowanym;
- odporność mechanizmu uderzeniowego na samoczynne zwalnianie kurka lub bijnika przy przypadkowych, nawet bardzo silnych wstrząsach;
- uniemożliwienie przez bezpiecznik (wewnętrzny lub zewnętrzny), w sposób niezawodny, oddanie zarówno przypadkowego jak i przedwczesnego strzału;
- brak możliwości niewłaściwego zmontowania części;
- brak możliwości oddania strzału w przypadku niewłaściwego lub niekompletnego złożenia broni;
- wskaźnik obecności naboju w komorze nabojujowej.

Mając na myśli łatwe rozkładanie i składanie broni S. Kochański rozumie przez to:

- brak części zbyt drobnych i delikatnych mogących ulec zagubieniu lub uszkodzeniu;
- możliwość rozkładania broni bez użycia narzędzi, a w warunkach zimowych w rękawicach;

Istotne jest tu również spełnienie warunku możliwości czyszczenia i przecierania przewodu lufy od wlotu przy zdjętym zamku.

Przez zamienność części należy rozumieć możliwość dokonania naprawy broni „w polu” bez odsyłania jej do warsztatów. Natomiast przez wytrzymałość w służbie S. Kochański rozumie żywotność broni czyli:

- jak największą odporność na zużycie lufy;
- odporność na nieuważne lub wręcz brutalne obchodzenie się z bronią;
- odporność na działanie warunków atmosferycznych i środowiskowych, takich jak upał, mróz, deszcz, śnieg, piasek, błoto, brak chłodzenia itp.

1 grudnia 2012

Wiemy już jakie cechy powinien posiadać dobry pistolet, czas zatem zastanowić się jaki typ i model wybrać?

Użytkowników pistoletów dzieli się zasadniczo na „złomiarzy”, hołdujących wyłącznie pistoletom o szkielecie stalowym i na „gumiaków” preferujących pistolety o szkielecie plastikowym. Do grupy „złomiarzy” niektórzy zaliczają też zwolenników pistoletów o szkielecie ze stopów metali lekkich, jednakże, zdaniem autora niniejszego artykułu, winni oni jednak stanowić oddzielną grupę „alusów”.

Wybór broni w oparciu o materiał z jakiego wykonano jej szkielet autor pozostawia indywidualnemu uznaniu użytkowników, gdyż zależy to od ich możliwości fizycznych, upodobań, przyzwyczajień i mody. Autor jest zwolennikiem pistoletów o szkielecie plastikowym, a dokładnie pistoletów Glock 17.

Szkielet plastikowy ma kilka atutów w porównaniu ze szkieletem stalowym. Zaliczamy do nich m. in.: mniejsza masa w porównaniu z analogicznymi gabarytowo pistoletami o szkielecie stalowym i ze stopów metali (masa broni „rośnie” w miarę zmęczenia i upływu czasu pracy), stosunkowo dobry komfort termiczny (plastikowy szkielet nie ulega zbyt niemu wychłodzeniu ani nagrzaniu w wyniku działania warunków atmosferycznych), „odporność na korozję, zdolność pochłaniania części energii odrzutu”⁸¹. Ważniejsze od materiału z jakiego wykonano szkielet są jednak inne cechy pistoletu.

Zdaniem autora, do realizacji zadań w zakresie ochrony osób, najlepszym jest pistolet bezkurkowy i „bezbezpiecznikowy”⁸² ale mimo to dający możliwość bezpiecznego noszenia go z nabojem w komorze nabojoyej. Dlaczego pistolet bezkurkowy? Otóż kurek

---

⁸¹J. Nawrotek, F. Kazimierski, *Krótką broń palna. Zagadnienia Wybrane*, TNOiK „DOM ORGANIZATORA”, Toruń 2011, s. 230.

⁸²Nie posiadający nastawnego bezpiecznika zewnętrznego ale wyposażony w zabezpieczenia wewnętrzne.

1 grudnia 2012

odwiedziony oraz kurek z wydłużoną w kształcie ogona główką „lubią” się zaczepić o marynarkę, koszulę, kieszeń wewnętrzną, fałdy ubrania lub elementy wyposażenia. Natomiast bezpiecznik nastawny opóźnia tylko użycie broni i jest dodatkowym zbędnym elementem, o którym trzeba pamiętać.

Dobłą bronią spełniającą w/w wymagania są m. in. pistolety:

1. Glock (ich „rozmiar” można dobrać zarówno w zależności od własnych upodobań, przeznaczenia jak i miejsca noszenia),
2. ADP Mk. II,
3. AMT DAO
4. Beretta 92 D,
5. Beretta 96 D,
6. Beretta Cougar D,
7. Browning BDAO,
8. CAT-9 (Category 9),
9. Colt ALL American Model 2000,
10. FN Five-seveN,
11. FN Forty-Nine,
12. HK P7 M.13,
13. HK P 30 V. 5,
14. HK USP V. 7 DAO,
15. HS 2000/Springfield XD,
16. Kahr K9,
17. SIG-SAUER P 226 DAO,
18. SIG-SAUER P 228 DAO,
19. SIG-SAUER P 229 SL DAO,
20. Smith-Wesson Sigma,
21. Smith-Wesson Military and Police,
22. Smith-Wesson Self Defense,
23. Steyer M-1,
24. Taurus 24/7 DAO,

1 grudnia 2012

25. Vector CP 1,
26. Walter P 99,
27. CZ 75 DAO (tutaj mały wyjątek – pistolet posiada kurek ale bez główki do napinania),
28. Ruger KP 89 DAO (tutaj kolejny wyjątek – pistolet posiada kurek bez główki ale za to całkowicie kryty),

Do tej pory autor skupiał się prawie wyłącznie na pistolecie jako broni dla bodyguarda. O innym narzędziu walki jakim jest rewolwer autor powiedział niewiele, a zatem pora nadrobić zaległości i określić choć w przybliżeniu jaki rewolwer można uznać za dobry.

Podobnie jak w przypadku pistoletu, za dobry rewolwer uznamy taki, który strzela skutecznym pociskiem, ma pojemny bęben i pozwala natychmiast otworzyć ogień dzięki mechanizmowi samonapinania kurka. Dobry rewolwer, podobnie jak dobry pistolet, jest niezawodny i bezpieczny w działaniu, celny i jednakowo dostępny dla strzelców prawo – i leworęcznych. Dobry rewolwer, tak samo jak dobry pistolet, umożliwi celowanie w warunkach złej widoczności oraz łatwe ukrycie go i łatwe wydobywanie z kabury. Powinien, podobnie jak pistolet, odznaczać się dużą manewrowością ruchową i manewrowością ogniową, bezpieczeństwem działania, niezawodnością, łatwością rozkładania i składania oraz wytrzymałością. Rewolwer, podobnie jak pistolet, jest bronią stale noszoną w stanie gotowości do użytku, w związku z tym powinien mieć małą masę, niewielkie wymiary i wysoki stopień bezpieczeństwa manipulacji. Dobry rewolwer to także celny rewolwer o odpowiedniej skuteczności rażenia. Mówiąc o dobrym rewolwerze mamy też na myśli większość cech, które autor wymienił, charakteryzując pistolet, jako inne cechy „klamki”, o których większość użytkowników zapomina lub traktuje je jako trzeciorzędne.

1 grudnia 2012

Pamiętać jednak trzeba, że rewolwer posiada jednak pewne cechy ujemne, które zdaniem autora decydują o mniejszej popularności rewolwerów w tak specyficznych działaniach ochronnych jak realizacja zadań związanych z ochroną osób.

Do ujemnych cech rewolweru należy zaliczyć mniejszą pojemność bębna, zmniejszającą się wraz ze zmniejszaniem się wielkości szkieletu broni. Pociąga to też za sobą zmianę kalibru broni. Następną ujemną cechą rewolweru jest stosunkowo długi czas ładowania bębna o ile nie używa się do tego celu specjalnych szybkoładowaczy (speedloader). Wadą jest też niższa w porównaniu z pistoletem szybkostrzelność, związana z czasem obrotu bębna. Rewolwer jest też „grubszy” przez to nie zawsze nadaje się do skrytego noszenia, speedloder'y zajmują stosunkowo więcej miejsca w porównaniu z magazynkami do pistoletu przy założeniu, że chcemy nosić taką samą ilość amunicji.

Zdaniem autora, do realizacji zadań w zakresie ochrony osób, najlepszym jest rewolwer z kurkiem krytym między osłonami bocznymi (tzw. bezkurkowy⁸³), co zapewnia niezaczeptanie się o odzież w trakcie noszenia i dobywania broni z kabury.

Dobłą bronią spełniającą w/w wymagania są m. in. rewolwery:

1. Smith & Wesson model 640 Carry Compensator
2. Smith & Wesson model 340 Air Lite
3. Smith & Wesson model 442
4. Smith & Wesson model 649
5. Rossi 87
6. Ruger KSP 321 AL.
7. Taurus 85 Police Ultra – Lite

---

⁸³J. Nawrotek, F. Kazimierski, op. cit., s. 21

1 grudnia 2012

Jakkolwiek rewolwery wykorzystywane przez bodyguardów w ochronie osób mają więcej wad niż współczesne pistolety to jednak sporo jest osób, które noszą w ochronie VIP rewolwery. Co zatem wybrać pistolet czy rewolwer ?

Na to pytanie należy sobie odpowiedzieć biorąc pod uwagę wiele czynników, choćby takich jak:

- - rodzaj realizowanych zadań ochronnych,
- - sposób noszenia broni,
- - realny poziom zagrożenia,
- - umiejętność posługiwania się określonym typem broni,
- - manewrowość ogniowa i ruchowa,
- - indywidualne upodobania bodyguarda.

Bibliografia:

Akty prawa

1. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. *o ochronie osób i mienia* (Dz. U. Nr 114, poz. 740 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. *o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym* (Dz. U. Nr 38 poz. 195).

Wydawnictwa zwarte

1. Brown G. I., *Historia materiałów wybuchowych. Od czarnego prochu do bomby termojądrowej*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 2001.
2. Cieślarczyk M., *Fenomen bezpieczeństwa i zjawisko kryzysów postrzegane w perspektywie kulturowej*, [w:] *Jedność i różnorodność. Kultura vs, kultury*, E. Reklajtis, R. Wiśniewski, J. Zdanowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2010.
3. Hebda J., *Strzelanie z broni krótkiej. Podręcznik do nauki strzelania z pistoletu i rewolweru*, Wydawnictwo KARAT, Tarnów 1993.
4. Jarmoszko S., *Nowe wzory kultury bezpieczeństwa a procesy deterioracji więzi społecznej*, [w] *Jedność i różnorodność. Kultura vs, kultury*, E. Reklajtis, R. Wiśniewski, J. Zdanowski (red.), ASPRA-JR, Warszawa 2010.

1 grudnia 2012

5. Kochański S., *Automatyczna broń strzelecka*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1991.
6. Kochański S., *Brygady antyterrorystyczne. Operacje. Uzbrojenie*, Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT, Warszawa 1992.
7. Kochański S., *Cudowne dziewiątki*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2000.
8. Kulicki M., Stępka L., Stucki D., *Kryminalistyczno – prawna problematyka broni strzeleckiej*, Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE, Zakamycze 2003.
9. *Leksykon broni od A do Z*, Wydawnictwo MUZA SA, Warszawa 2000.
10. Nawrotek J., Kazimierski F., *Krótką broń palną. Zagadnienia wybrane*, TNOiK „DOM ORGANIZATORA”, Toruń 2011.
11. Piwowarski J., *Bezpieczeństwo jako pożądaný stan oraz jako wartość*, [w:] *Bezpieczeństwo jako wartość*, Wydanie pokonferencyjne z II Konferencji Naukowej z cyklu „Bezpieczeństwo jako wartość” zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, 18 kwietnia 2008.
12. Piwowarski J., *Trzy składowe kultury bezpieczeństwa*, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 9, Kraków 2012.
13. Prońko J., *Natura współczesnego bezpieczeństwa*, [w:] „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 9, Kraków 2012.
14. Rasmus A., Gaszyński W., Balcerzyk-Bardzo E., Hołyński J., *Medycyna ratunkowa i medycyna katastrof*, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Zakład Medycyny Ratunkowej i Medycyny Katastrof, Katedry Anestezjologii i Intensywnej

1 grudnia 2012

Terapii, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne Oddział w Łodzi, Sekcja Technologii Farmaceutycznej i Medycznej, Łódź 2003.

15. Świdorski T., Witkowicz A., *Szkolenie strzeleckie dla kandydatów na pracowników ochrony, Część I. Teoria i przykładowe pytania egzaminacyjne*, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe PYTHON TM, Kielce 1999.